

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z ZAJĘĆ TECHNICZNYCH/TECHNIKI DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

W przedmiocie technika podczas dokonywania oceny należy zwracać uwagę na (biorąc pod uwagę indywidualne uzdolnienia, jego operatywność, sprawność intelektualną ucznia oraz jego praktyczne działanie):

- wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu;
- celowość, dokładność i staranność wykonywanego zadania;
- przestrzeganie zasad dobrej organizacji pracy;
- właściwe wykorzystanie materiałów, narzędzi i urządzeń technicznych;
- rozumienie zjawisk technicznych;
- umiejętność wyciągania wniosków;
- czytanie ze zrozumieniem wszelkiego rodzaju instrukcji;
- umiejętność pracy w grupie;
- obowiązkowość i systematyczność;
- w przypadku zajęć technicznych trzeba ponadto uwzględnić stosunek ucznia do wykonywania działań praktycznych;
- istotne są też: pomysłowość konstrukcyjna, właściwy dobór materiałów, estetyka wykonania oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa;
- ocena powinna również odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

Przedstawione kryteria ocen do przedmiotu technika można stosować w każdej klasie szkoły podstawowej w zależności od realizowanego w niej rozkładu materiału opartego na treściach programowych dla zajęć technicznych obowiązujących w drugim etapie kształcenia.

Zgodnie z przepisami oświatowymi wymagania wobec ucznia nie mają być obniżane, ale dostosowane do jego możliwości.

Specyficzne trudności w uczeniu się odnoszą się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno-motorycznego i poznawczego.

Każdy uczeń, który posiada opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o dysfunkcjach, jest oceniany zgodnie z indywidualnymi zaleceniami. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę:

- indywidualne możliwości i właściwości psychofizyczne każdego ucznia,
- wysiłek wkładany przez ucznia w pracę,
- zainteresowanie przedmiotem,
- zaangażowanie ucznia na zajęciach.

Wymagania dla uczniów z dysfunkcjami ustala się indywidualnie w zależności od dysfunkcji ucznia oraz wskazówek i zaleceń przekazanych przez poradnię.

Ogólne zasady dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości uczniów

Dostosowanie wymagań

- *powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem,*
- *nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów,*
- *nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,*
- *nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.*

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z techniki do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów, dotyczy głównie metody i formy sprawdzania i oceniania wiedzy oraz umiejętności.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- należy zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- materiał programowy wymagający znajomości wielu nowych pojęć, symboli, piktogramów można podzielić na mniejsze partie,
- kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami, dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności,
- cierpliwie udzielać objaśnień, instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci,
- uwzględniać wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce do wykonywania zadań wytwórczych, itp.
- nie należy oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- przekazywać uczniom spostrzeżenia na temat ich pracy, zauważać zrobione postępy,
- należy oceniać tok rozumowania, czy jest on poprawny.

W ocenianiu uczniów z dysfunkcjami uwzględnione zostają ponadto zalecenia poradni:

- wydłużenie czasu wykonywania ćwiczeń praktycznych,
- możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- branie pod uwagę poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia, a nie jego walorów estetycznych,
- możliwość (za zgodą ucznia) zamiany pracy pisemnej na odpowiedź ustną,
- podczas odpowiedzi ustnych zadawanie większej ilości prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu przedmiotowego, możliwość udzielenia pomocy w przygotowaniu pracy dodatkowej.

Specyficzne trudności w uczeniu się (np. dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia, dysleksja):

- ✓ kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń;
- ✓ ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszenie liczby zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy;
- ✓ preferowanie wypowiedzi ustnych;
- ✓ unikanie wrywania do odpowiedzi - umożliwienie przypomnienia wiadomości,
- ✓ opanowania napięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź;
- ✓ dawanie więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy;
- ✓ sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek;
- ✓ upewnianie się, że uczeń zrozumiał polecenia i instrukcje.

Nadpobudliwość psychoruchowa:

- ✓ poświęcanie uczniowi dużo uwagi, uczenie współdziałania, pracy w grupie;
- ✓ ustalenie zrozumiałych dla ucznia reguł;
- ✓ stosowanie zrozumiałego systemu pochwał i kar (życzliwa konsekwencja);
- ✓ wzmacnianie wszystkich przejawów pożądanego zachowania;
- ✓ wydawanie poleceń krótkimi, zdecydowanymi zdaniami;
- ✓ przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie (zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone);
- ✓ pomoc w zorganizowaniu świata wokół ucznia (usuwanie z otoczenia przedmiotów, które mogą go rozpraszać; w miarę możliwości podejmowanie działań według wcześniej ustalonego planu.

Problemy emocjonalne:

- ✓ stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań, wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- ✓ samooceny, odpowiedzialności za własne działania;
- ✓ pomoc w nawiązywaniu pozytywnych kontaktów społecznych z rówieśnikami;
- ✓ kształtowanie motywacji do pracy;
- ✓ nagradzanie wkładu pracy, nie tylko efektów;
- ✓ dostrzeganie mocnych stron ucznia;
- ✓ minimalizowanie napięcia związanego z sytuacją weryfikowania wiedzy, umiejętności.

Inteligencja niższa niż przeciętna:

- ✓ zapewnienie większej liczby ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność;
- ✓ podpowiadanie tematu pracy plastycznej czy z zakresu dziennikarstwa, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- ✓ pozwalanie na korzystanie ze śpiewników, wzorów zapisów nutowych;
- ✓ liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- ✓ w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy;
- ✓ w miarę możliwości pomaganie, wspieranie, dodatkowe instruowanie, naprowadzanie,
- ✓ pokazywanie na przykładzie;
- ✓ dzielenie zadania na etapy i zachęcanie do wykonywania pracy;
- ✓ dawanie więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwe udzielanie instruktażu;
- ✓ podczas oceniania branie przede wszystkim pod uwagę stosunku ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłku, przygotowania do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.

Specyficzne trudności w uczeniu się:

- ✓ kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń;
- ✓ ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszenie liczby zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy;
- ✓ unikanie wrywania do odpowiedzi - umożliwienie przypomnienia wiadomości,
- ✓ opanowania napięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź;
- ✓ dawanie więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy;
- ✓ sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek;
- ✓ uwzględnianie trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem;
- ✓ upewnianie się, że uczeń zrozumiał polecenia i instrukcje.

Upośledzenie w stopniu lekkim:

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- ✓ stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzyjność spostrzegania;
- ✓ zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów;
- ✓ wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału;
- ✓ przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji;
- ✓ podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami;
- ✓ wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnianie wolnego tempa uczenia się;.

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- ✓ wydłużanie czasu na opanowanie materiału;

- ✓ uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania;
- ✓ angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej;
- ✓ formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach.

3. Zasad oceniania:

- ✓ uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy;
- ✓ ocenianie wkładu pracy w wykonanie ćwiczeń;
- ✓ stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego;
- ✓ stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty;
- ✓ ograniczanie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań;
- ✓ naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze.

Słabowidzący:

Symptomy trudności:

- ✓ mylenie liter o podobnych kształtach
- ✓ mylenie wyrazów o podobnej strukturze
- ✓ przestawianie liter
- ✓ nieprawidłowa technika czytania
- ✓ brak rozumienia tekstu w całości
- ✓ wolniejsze tempo czytania związane z problemami w spostrzeganiu całego wyrazu, zdania.
- ✓ problemy z rozumieniem tekstu (konieczność koncentracji na postrzeganiu kształtu poszczególnych liter)
- ✓ możliwe trudności w pisaniu z uwagi na obniżoną sprawność spostrzegania i zakłóconą koordynację wzrokowo – ruchową.
- ✓ możliwe popełnianie wielu błędów: przestawianie, mylenie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne, złe rozplanowanie stron w zeszycie.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- ✓ właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odbłaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność)
- ✓ udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- ✓ podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska
- ✓ zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań)
- ✓ częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Słabosłyszący:

Uczeń słabosłyszący, to dziecko, które ma pozostałości słuchu wystarczające do skutecznego odbierania informacji językowych za pomocą słuchu, najczęściej przy użyciu aparatu słuchowego. Nie ma związku przyczynowego między osłabieniem słuchu a inteligencją dziecka.

Symptomy trudności:

- ✓ dziecko sprawia wrażenie nie uważającego lub śniącego na jawie, może nie słyszeć instrukcji nauczyciela;
- ✓ jest niechętnie angażowaniu się w działania klasowe, obawia się porażki, ponieważ ma kłopoty z rozumieniem;
- ✓ może reagować niewłaściwie w sytuacjach zabawowych (nie rozumie zasad gry lub intencji innych osób);
- ✓ reaguje nietypowo na ustne instrukcje;
- ✓ może mieć zaburzenia mowy, mały zasób słów i pojęć;
- ✓ słabo czyta;
- ✓ często myli głoski dźwięczne i bezdźwięczne, nie różnicuje głosek z trzech szeregów s-z-c-dz, sz-ż-cz-dź, ś-ź-ć-dź (np. zamiast „z” dziecko może napisać każdą inną literę s,ż,sz);
- ✓ zamienia i gubi litery, pomija części wyrazów, myli końcówki – co powoduje zmianę treści znaczenia wyrazów, czasem pisze bezsensowne zlepki liter – w przypadku niezrozumienia ich znaczenia;
- ✓ duże trudności sprawia dziecku poprawna pisownia, opanowanie gramatyki, składni i ćwiczenia stylistyczne;
- ✓ nie jest on w stanie samodzielnie czytać i zrozumieć treści obszernych lektur szkolnych.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- ✓ zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić dziecku odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi;
- ✓ nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę – nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust;
- ✓ należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji;
- ✓ trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat;

- ✓ nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające; w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce;
- ✓ dziecko z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie, często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie;
- ✓ dziecko niedosłyszające powinno siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.;
- ✓ w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy;
- ✓ można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze;
- ✓ konieczne jest aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszającego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu;
- ✓ uczeń niedosłyszający jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszającym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).